

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. de heer ir. E.D. Wiebes
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Zoetermeer, 2 november 2018

Onze referentie DR/JvS0218
Betreft internetconsultatie t.b.v. wijziging bijlage 10 van de Activiteitenregeling milieubeheer

Geachte heer Wiebes,

Onderstaand treft u de reactie aan van UNETO-VNI, de ondernemersorganisatie voor de installatiebranche en de technische detailhandel, op de internetconsultatie ten behoeve van de wijziging van de wijziging van bijlage 10 van de Activiteitenregeling milieubeheer ter actualisatie van de daar opgenomen maatregelen.

UNETO-VNI heeft de afgelopen jaren gezamenlijk met andere bracheorganisaties gewerkt aan het opstellen en uitdragen van erkende maatregelenlijsten en is voornemens ook van de voorliggende informatieplicht een succes te maken. Zowel de technieksector als de energiemarkt zijn sterk in beweging. Dit resulteert onder meer in veranderingen van de energieprijzen en voortschrijdende innovatie. Daarom delen wij uw visie dat het noodzakelijk is om maatregel lijsten te actualiseren en (nieuwe) besparende maatregelen tegen het licht te houden. Een actualisatie van deze lijst doet recht aan de in deze tijd snel veranderende stand van zaken in de techniek. In combinatie met de informatieplicht die vanaf 1 januari 2019 van kracht wordt, verwachten wij dat meer bedrijven vanaf volgend jaar werk zullen maken van energiebesparende maatregelen en duurzame energieopwekking. Dat levert een belangrijke bijdrage op aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving.

UNETO-VNI herkent de behoefte maatregelenlijsten te actualiseren, maar constateert in de nieuwe lijsten tegelijkertijd een aantal tekortkomingen. Het gaat om de volgende punten:

1. Proportionaliteit en relevantie

De actualisatie zorgt voor tientallen nieuwe maatregelen op de lijsten van de verschillende sectoren. Daarbij wordt het uitgangspunt dat in 2013 is gekozen bij de samenstelling van de eerste maatregelenlijsten, te weten een overzichtelijke lijst met maatregelen specifiek gericht voor inrichtingshouders/ondernemers binnen een sector, naar onze mening uit het oog verloren.

Met de voorgestelde nieuwe maatregelen voor bijvoorbeeld kantoren en/of bedrijfshallen bestaat de lijst inmiddels uit ruim 60 maatregelen. Utiliteitsgebouwen en de industrie zijn zeer divers, zowel wat betreft het type gebouwen, gebruikers en processen. Dit betekent dat maatwerk in energiebesparende maatregelen altijd het uitgangspunt moet zijn. Gevolg van het toenemend aantal maatregelen is dat overzicht en de samenhang ontbreekt. Hierdoor nemen de lasten voor het bedrijfsleven toe wat leidt tot verminderd draagvlak.

Dit is ongewenst als we onze doelstelling, het nemen van méér energiebesparende maatregelen, willen realiseren.

UNETO-VNI stelt daarom voor de lijst ook in verband met de gewenste succesvolle introductie van de informatieplicht overzichtelijk te houden. Dat betekent het maken van duidelijke keuzes: het energiezuiniger maken van (grotere) gebouwinstallaties en bedrijfsprocessen is relevanter dan het verduurzamen van elektrische zitkussens in kantoortuinen.

2. Systeendenken

De erkende maatregelenlijst, zeker met de toevoeging van de nieuwe maatregelen, gaat uit van het nemen van enkelvoudige maatregelen op componentniveau. Dit lijkt op het eerste gezicht logisch en zou handhaving handen en voeten moeten geven, maar gaat voorbij aan het belang van systeemintegraliteit. Door maatregelen in samenhang te bekijken en op basis daarvan maatregelen te nemen, kunnen bedrijven méér en efficiënter besparen. De samenhang. Wij adviseren dan ook deze integrale benadering van energiebesparing en systeemrendementen als uitgangspunt te nemen voor het nemen van energiebesparende maatregelen.

3. Warmtepompen

Aan de nieuwe lijst zijn voor veel sectoren lucht/waterwarmtepompen toegevoegd. Deze techniek kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van onze klimaatdoelstellingen. Wij wijzen er echter op dat de terugverdientijd van dit type warmtepompen sterk afhankelijk is van onder meer de isolatiegraad, het afgiftevermogen en de warmtebehoefte van gebruikers van het gebouw. Het is in elk geval aan te raden de technische Ausgangssituatie te specificeren voordat deze maatregel van toepassing verklaard wordt.

Het verbaast ons daarnaast dat lucht/waterwarmtepompen niet zijn opgenomen in het Bouwbesluit als voorwaarde bij nieuwbouw en verbouw maar nu wél worden opgenomen als milieumaatregel in het Activiteitenbesluit, Graag vernemen wij dan ook hoe deze maatregel zich verhoudt tot de harmonisatie in de BBL onder de nieuwe Omgevingswet.

De verwachting dat lucht/waterwarmtepompen in de meeste gevallen een terugverdientijd hebben van 5 jaar herkennen wij niet. Daarnaast is de toepassing van deze techniek lang niet altijd mogelijk. In veel gevallen zal een gebouw bouwfysisch en technisch aangepast moeten worden om dit mogelijk te maken. De kosten voor deze ingrepen worden nu niet meegenomen en zorgen voor een hogere terugverdientijd.

UNETO-VNI maakt zich zorgen over de opname in deze lijsten van de volledig elektrische lucht/waterwarmtepomp. Onderzoeken binnen de utiliteit wijzen uit dat andere technieken beter toepasbaar zijn gezien onder meer de warmte- en koelvraag. Ondernemers die deze techniek kiezen omdat deze op de lijst staat, beschikken daarmee niet perse over een optimale en toekomstbestendige warmtevoorziening.

In plaats van de verplichte inzet van een warmtepomp stelt UNETO-VNI voor om bij vervanging van de stookinstallatie een minimum percentage duurzaam opgewekt vermogen van de verwarmingsinstallatie voor te schrijven. Dit voorkomt de keuze voor één techniek, voorkomt overdimensionering van verwarmingsinstallaties bij piekvraag en zorgt voor een versnelde en gefaseerde overgang naar duurzame warmte.

4. Warmteplannen en wijkaanpak

Het kabinet kan zich vinden in de hoofdlijnen van de voorgestelde aanpak om wijken gestructureerd en gebiedsgericht aardgasvrij te maken. Hiervoor is het noodzakelijk dat gemeenten een warmtevisie opstellen die voor een belangrijk deel de toekomstige warmtevoorziening in de wijk bepaalt. Die keuze kan óók van grote invloed hebben op de energievoorziening van het lokale bedrijfsleven. Denk bijvoorbeeld aan de keuze om gebruik te gaan maken van restwarmte, geothermie of een collectieve WKO.

UNETO-VNI wijst op het gevaar dat bedrijven die nu geen rekening houden met de toekomstige warmteplannen van gemeenten de verkeerde investeringskeuze maken en opnieuw met kosten worden geconfronteerd als de gemeentelijke warmteplannen worden geïmplementeerd. Dat zou het draagvlak en investeringsbereidheid van bedrijven in niet ten goede komen. Wij raden aan om ook hiermee rekening te houden bij de samenstelling en toepassing van de maatregelenlijsten.

Hoogachtend,

Doekle Terpstra
Voorzitter UNETO-VNI